

Norsk samfunns-
medisinsk forening
DEN NORSKE LEGEFORENING

Kurs H: Metodekunnskap og kunnskapshåndtering Samfunnsmedisin. Vår 2025

Arrangør: NORSAM i samarbeid med FHI v/Eva Denison og Rigmor Berg

Kursledere: Eva Denison eva.denison@outlook.com og Rigmor Berg rigmor.berg@fhi.no

Kursbeskrivelse: Kursets overordnede mål er å styrke deltakernes kompetanse i å formulere, finne, forstå og bruke praksisrelevant forskning i samfunnsmedisinsk arbeid. Kurset består av nettmøter, nettkurs, skriftlige innleveringsoppgaver og en fysisk samling. Kurset går over flere uker, der ukene 4-9 består av nettkurs, nettmøter, hjemmeoppgaver og skriftlige innleveringsoppgaver, mens i uke 10 (5. – 6. mars) er det 2-dagers fysisk samling på Soria Moria (Oslo).

Læringsmål: Etter gjennomført kurs skal deltakerne

- Ha god kunnskap om kunnskapsbasert praksis
- Ha god kunnskap om relevante kunnskaps- og informasjonsbaser
- Kunne gjøre systematiske søk i vitenskapelige databaser
- Ha kjennskap til og kunne benytte systematiske oversikter i eget arbeid
- Beherske vitenskapelig metodikk ved evaluering av arbeidsstedets eller egne resultater
- Ha kunnskap om analyse og fortolkning av helserelaterte lokale data og data fra sentrale databaser
- Beherske delegering, samhandling og brukermedvirkning
- Beherske planprosesser og gjennomføring av prosjekter i egen virksomhet
- Ha kunnskap om epidemiologisk metode
- Beherske formidling av bred samfunnsmedisinsk kunnskap og være i stand til å veilede og gi råd til samarbeidspartnere, virksomheter, beslutningstakere, befolkningen og media

Timekrav: 50 t (34,5 timer hjemmeoppgave – inkludert artikkellesing, nettkurs, nettmøter – og 15,5 timer fysisk samling)

Frister:

17. februar: Innlevering individuell oppgave

23. februar: Innlevering gruppeoppgave 1

2. mars: Innlevering gruppeoppgave 2

Kursprogram

UKE 4 (20. januar) OPPSTART OG NETTKURS 20. januar kl. 11.30-13.30 Nettmøte. Innhold: i) Velkommen til kurs; Introduksjoner; Gjennomgang av kursinnhold og frister. ii) Kort forelesning om metodekunnskap, kunnskapshåndtering og kunnskapsbasert praksis. iii) Gruppene møtes og blir kjent. Resten av uke 4: E-læringskurs i kunnskapsbasert praksis med hjemmeoppgave (se beskrivelse av hjemmeoppgave i vedlegg 1).
UKE 4-7 (20. januar – 16. februar) NETTKURS E-læringskurs i kunnskapsbasert praksis med hjemmeoppgave (se beskrivelse av hjemmeoppgave i vedlegg 1). Les artikkel av Magnus (2016) 'Epidemiologi på nye måter' og artikkel av Vågan (2016) 'Brukermedvirkning og mestring' (se litteraturliste nedenfor). Innlevering av individuell oppgave sendes til Eva Denison senest 17. februar.
UKE 8 (17. – 23. februar) NETTMØTE OG GRUPPEARBEID Hver gruppe har ett nettmøte der de diskuterer og arbeider med gruppeoppgave 1 (se beskrivelse av hjemmeoppgave i vedlegg 1). Innlevering av gruppeoppgave 1 sendes til Eva Denison senest 23. februar.
UKE 9 (24. februar – 2. mars) NETTMØTE OG GRUPPEARBEID Hver gruppe har ett nettmøte der de diskuterer og arbeider med gruppeoppgave 2 (se beskrivelse av hjemmeoppgave i vedlegg 1). Innlevering av gruppeoppgave 2 sendes til Eva Denison senest 2. mars.
UKE 10 (5.-6. mars) SAMLING Fysisk samling. Sted: Soria Moria. Program for de to dagene fins på neste side (side 3).

Litteraturliste

Magnus P. (2016) 'Epidemiologi på nye måter'. Tidsskr Nor Lægeforen, 11(136): 979

Vågan A, Skirbekk H. (2016) 'Brukermedvirkning og mestring'. Uniped, 39(4): 316–329

PROGRAM FOR SAMLING 5.-6. mars (Soria Moria)

Dag 1: onsdag 5. mars

- 09.00-09.30 Registrering, velkommen til kurs, felles informasjon
- 09.30-10.30 Forelesning med oppg.: Kunnskapsbasert praksis, systematisk kunnskap (Denison)
- 10.30-10.50 Pause
- 10.50-11.50 Forelesning med oppg.: Forskningsspørsmål, studiedesign (Berg)
- 11.50-13.00 Lunsj og mingling
- 13.00-13.30 Forelesning med oppg.: Kunnskaps- og informasjonsbaser (Ingvild Kirkehei)
- 13.30-14.30 Forelesning med oppg.: Litteratursøk (som over)
- 14.30-14.45 Pause
- 14.45-15.45 Forelesning med oppg.: Metodisk kvalitetsvurdering av primærstudier (Berg)
- 15.45-16.00 Pause
- 16.00-17.00 Forelesning: Ikke avklart
- 18.00- Middag (Soria Moria)

Dag 2: torsdag 6. mars

- 08.30-09.00 Gjennomgang av dag 1 (Berg)
- 09.00-10.00 Forelesning med oppg.: Metodisk kvalitetsvurdering av kunnskapsoppsummeringer (Berg)
- 10.00-10.15 Pause
- 10.15-11.00 Forelesning med oppg.: Analysere og forstå data, metaanalyser (Denison)
- 11.00-12.00 Forelesning med oppg.: Tillit til det samlede forskningsfunnet. Fra kunnskap til beslutning (Denison)
- 12.00-13.00 Lunsj og mingling
- 13.00-14.30 Forelesning: Audit og implementering (Maria Bjerk)
- 14.30-15.00 Avslutning og hjemreise

Vedlegg 1: Veiledning til hjemmeoppgave i Kurs H

Det er to hensikter med hjemmeoppgaven:

1. At du skal forberede deg til kurssamlingen gjennom å jobbe med et aktuelt tema med hjelp av E-læringskurs i kunnskapsbasert praksis (<https://www.helsebiblioteket.no/kunnskapsbasert-praksis/e-laeringskurs>) og de kunnskaper du allerede har om forskningsmetode og kunnskapshåndtering.
2. At du aktivt skal utvikle ferdigheter basert på innholdet i Kurs H som hjelper deg systematisk å finne, kritisk vurdere og bruke kunnskap i ditt arbeid.

Hjemmeoppgaven har to deler: en individuell oppgave og en gruppeoppgave.

1) Individuell hjemmeoppgave

Individuell hjemmeoppgave, del 1: Formulere eget praksisspørsmål og koble til studiedesign

Ta Kurs 1 og 2 i E-læringskurset i kunnskapsbasert praksis (lenke ovenfor). Velg deretter et tema som er relevant og aktuelt for deg i ditt arbeid innen samfunnsmedisin. Tenk igjennom hvilken type *kjernespørsmål/fokus* det er: Prevalens, etiologi, diagnostikk, effekt, prognose, eller erfaringer/opplevelser. Formuler så nøye som du kan hva du ønsker å vite om temaet. Tips: Prøv å formulere dette iht. spørsmålets kjerneelementer. F.eks., hvis det er et spørsmål om effekt (det er det enkleste når det gjelder denne oppgaven, så de fleste av dere vil kanskje velge det), formuler spørsmålet ditt som et PICO-spørsmål*. Tenk også på hvilke studiedesign som ville være best egnet til å svare på ditt spørsmål. Skriv ned hva du gjorde og hva du kom fram til.

* Det kan være aktuelt med andre format for spørsmålet enn PICO, avhengig av kjernespørsmålet. Vanlige andre format er: 1) for etiologi og prognose: PEO (Population, Exposure, Outcome); PECO (Population, Exposure, Comparison, Outcome); 2) for prevalens: PIO (Population, Interest, Outcome); 3) for erfaringer/opplevelser: SPICE (Setting, Perspective, Intervention, Comparison and Evaluation); 4) for diagnostikk: PIRO (Population, Index test, Reference test, Outcome).

Individuell hjemmeoppgave, del 2: Koble eget praksisspørsmål til søkestrategi

Ta Kurs 3 i E-læringskurset i kunnskapsbasert praksis. Se videoene om søk Del 1 som du finner her <https://myfriendpico.wordpress.com/> Formuler deretter en søkestrategi for spørsmålet ditt. Bruk søkestrategien i en eller flere elektroniske litteraturdatabaser og finn en primærstudie (ikke en kunnskapsoppsummering/litteraturstudie) som ser ut til å svare på ditt spørsmål og som har det studiedesignet du valgte. Finn også en systematisk oversikt som helt eller delvis svarer på spørsmålet ditt. Skriv ned hva du gjorde og hva du kom fram til.

Individuell hjemmeoppgave, del 3: Kritisk vurdering av primærstudie og systematisk oversikt

Ta Kurs 4 a og b i E-læringskurset i kunnskapsbasert praksis. Finn ut hvilken sjekkliste du bør bruke på din primærstudie basert på studiedesign og gjør en kritisk vurdering av studien. Gjør også en kritisk vurdering av den systematiske oversikten med sjekklisten som vises i e-læringskurset. Skriv ned hva du gjorde og hva du kom fram til.

Individuell hjemmeoppgave, del 4: Anvendelse og evaluering

Ta Kurs 5 i E-læringskurset i kunnskapsbasert praksis. Se også modul 5 (Anvende) som dere finner her <https://www.helsebiblioteket.no/kunnskapsbasert-praksis/anvende> og modul 6 (Evaluere) som er her <https://www.helsebiblioteket.no/kunnskapsbasert-praksis/evaluere-praksis> Tenk igjennom hvilke ressurser og hindringer for å anvende forskningsbasert kunnskap som finnes i din virksomhet. Beskriv hvilke muligheter du har å fremme at din virksomhet jobber kunnskapsbasert. Beskriv et eksempel på en audit (med alle trinn) som ville være relevant å gjennomføre i din virksomhet, med kobling til spørsmålet du jobber med i hjemmeoppgaven.

Vi ønsker at du sender inn din dokumentasjon av det du har gjort i den individuelle delen av hjemmeoppgaven senest den 17. februar til eva.denison@outlook.com. Dette er en del av innleveringen for å få godkjent kurset. Etter innlevering vil du motta tilbakemelding på det du har gjort med hjemmeoppgaven så langt.

II) Gruppeoppgave

Kursdeltakerne vil bli delt inn i grupper (ca. 5-6 deltakere i hver gruppe) og hver gruppe vil møtes digitalt ved to anledninger for å løse gruppeoppgaver. Dere bes gjennomføre ett møte i uke 40 og ett i uke 41. Gruppene organiserer selv tidspunkt for møtene og hvilke digitale verktøy de vil benytte (Teams, Zoom, osv.). En gruppeleder for hver gruppe vil bli bestemt av kursansvarlig (Norsam).

Møte 1: Uke 8

Hver deltaker sender i forkant av første gruppemøte inn en kort oppsummering av sin oppgave del 1-3 til gruppeleder. Oppsummeringen skal beskrive: kjernespørsmålet, forskningsspørsmålet, søkestrategi og -termer, en primærstudie og en systematisk oversikt funnet i litteratursøket, samt resultat av kritisk vurdering av de to studiene. Gruppeleder eller deltakerne presenterer kort deltakernes oppgaver for gruppen i møtet.

Hver deltaker forbereder og gir et kort innlegg som belyser ett eller flere elementer fra sin individuelle oppgave del 1-3 som vedkommende ønsker å jobbe videre med og forbedre. Etter å ha hørt alle innleggene diskuterer og prioriterer gruppen 1-2 elementer de mener er viktigst å jobbe videre med (på kurssamlingen) fra del 1-3 av oppgaven. Gruppeleder oppsummerer diskusjonen og sender et kort referat til eva.denison@outlook.com senest 23.

februar. Dette vil gi kurslederne mulighet til å spisse innholdet i kurssamlingen opp mot gruppenes behov.

Møte 2: Uke 9

Hver deltaker sender i forkant av andre gruppemøte inn en kort oppsummering av sin oppgave del 4 til gruppeleder. Oppsummeringen skal beskrive mulig anvendelse av innhentet kunnskap inklusive evaluering koblet til anvendelse av kunnskapen. Gruppeleder eller deltakerne presenterer kort deltakernes oppgaver for gruppen i møtet.

Hver deltaker forbereder og gir et kort innlegg som belyser ett eller flere elementer fra sin individuelle oppgave del 4 som vedkommende ønsker å jobbe videre med og forbedre. Etter å ha hørt alle innleggene diskuterer og prioriterer gruppen 1-2 elementer de mener er viktigst å jobbe videre med (på kurssamlingen) fra del 4 av oppgaven. Gruppen velger i tillegg én av de individuelle oppgavene som senere presenteres på samlingen (skal være maks 5 minutter muntlig framlegg; ikke behov for særskilt forberedelse). Gruppeleder oppsummerer diskusjonen og sender et kort referat til eva.denison@outlook.com senest 2. mars. Dette vil gi kurslederne mulighet til å spisse innholdet i kurssamlingen opp mot gruppenes behov.